Etrüskce MENARVA, MENERVA, MENRVA, MERVA. BÜYÜ , BAHT , BAXT , BAĞIT , BAĞIL , DÜĞÜN , DÜYÜN

24. Etr. MENARVA, MENERVA, MENRVA, MERVA.

Assente nell'elenco della Adile, questa teonimo mi sembra invece importante. Delle forme elencate quella originaria dev'essere la prima, perche la seconda si lascerebbe spiegare con l'armonia vocalica, che si irradia dalla vocale accentata iniziale: se invece partissimo da MENERVA, sarebbe difficile spiegare MENARVA. Per quanta riguarda le altre due varianti esse non sono l'effetto di sincope ma semplici grafie abbreviate a vocale parzialmente espunta. La tesi dell'originarietà di MENARVA è rafforzata dal fatto che le sue poche attestazioni si concentrano in iscrizioni arcaiche (ETVe 3.45), o del V (ET La S.l, Vc S.4, S.4), o IV secolo (ET OA S.l), mentre quelle, piu frequenti, di MENERVA si distribuiscono in tutto il periodo dal VI fino all'epoca recente, e quelle di MENRVA, ancora più frequenti, negli ultimi secoli.

MENARVA si lascerebbe allora leggere come un composto, il cui secondo elemento – ARVA – potebbe coincidere con m.turcico *arva* 'mormorare formule magiche'; turcica **arvišči* 'mago'; teleut *arba* 'stregare, incantare, incantatore, stregone'; uigur *arvišči"* 'mago, stregone; ciagatai *arba* 'stregare, incantare, predire il futuro, raccontare fiabe, *arbayči* 'incantatore, mago' (cfr. EWT s.v. *arba);* mentre per l'iniziale MEN- si potrebbc pensare a uig. *mäŋi* 'gioia, felicita', e derivati (EWT s.v. *mäŋi).*

Letto, quindi, come 'maga portatrice di felicita', il nome etrusco di MENARVA sembrerebbe corrispondere da vicino a quello della dea greca σώτειρα Τύχη 'Fortuna (Bona) Salutaris' (cfr. CIL 6, 184, 201, 202; 3, 3315), di cui potrebbe anche essere un calco. Si ricordi che σώτειρα 'salvatrice' era l'epiteto di altre dee greche, come Themis,

Eunomia, Atena, Artemide, Ecate, Rea, Demetra, Kore (Lid- dell-Scott). E si noti che nel teonimo etrusco, differentemente da quello greco e latino, 1'epiteto positivo è parte integrante del nome, quasi a escludere una *'mala'* o *'ad versa '* o *'brevis' fortuna.*

Quanta alle caratteristiche religiose della Minerva etrusca, anche queste sembrano corrispondere all'etimologia qui proposta. Per citare di nuovo la Krauskopf (DICE), gli «ex voto anatomici attesterebbero una funzione non sottovalutabile di M. come ***divinita risanatrice»,*** mentre «una *sors* rinvenuta a Santa Marinella indicherebbe anche un carattere **oracolare** della divinità» (mio grassetto). Aggiungerei che anche la sua importante funzione di nutrice (ibidem), evidente quando accudisce i piccoli Maris, o fa da levatrice a Fufluns, o riceve in braccio Epiur, entra nel quadro della divinita positiva, protettrice e salvatrice, che emerge dall'etimologia del suo nome.

Adile dizelgesinde(listesinde) bulunmuyan, bu tanrı-adı(teonim) benim için, tam tersine, önemli görünüyor. Dizgelenen biçimlerden ilki(birincisi) olamalıdır, çünkü ikincisi

Dizelgenen(Listelenen) biçimlerden(formlardan) birincisi(ilkini) olmalıdır, çünkü ikincisi ses uyumluluk ile(hamonisi ile) açıkanabiler, buda ilk vurgulu(aksanlı) sesli imden yayılmakta dır***1: bunun yerine MENERVA'dan başlasaydık, MENARVA'yı açıklamakı çetin olurdu. Ayrı iki değişik biçimler söz konusu olduğunda, bunlar içses-düşmesi(senkop) etkisi değil, parçasel(kısmen) ***2 atılan bir sesli(ünlü) im(harf) ile sıradan(besit) kısaltılmış yazımlardır.

MENAVRA’nın kökenlik savı’nın güclenmesi, onun azca olan kanıtlarının , (ETVe 3.45) veya V (ET La S.l, Vc S.4, S.4) veya IV yüzyıl (ET OA S.l) aşnı(eskil, arkaik) yazıtlarında yoğunlaşması gerçeği ile bağlı olur iken , MENERVA daha sık olarak VI'dan(dördüncü yüz-yil’den) son döneme dekin, MENVRA’de, daha da sıklıkla son yüzyiller boyunca gözükmektedirler.

Buna göre MENARVA bir bileşik olarak anlaşılmasına(okunmasına) aparıb çıkarıyur; bunın de ikinci öğesi(parçası) -ARVA – ortak türkik *arva* 'büyülü bağıntıları pıçıltama/mırmırlama' ('sihirli formüllerin üfürümü***3') ile uyumlu olabilen turkik **arvišči* 'büyücü'*(derviş mi?...çevrici)*; teleut *arba* 'büyülemek, efsun(fusun) etmek, efsuncu, büyücü'; uigur *arvišči* "büyücü, efsuncu(fusuncu); cagatay *arba* 'büyülemek, efsun(fusun) etmek, geleceği öngörmek/kehanetde bulunmak, söylenceler anlatmak, *arbayči*' büyücü, sıhırbaz '(çapraz başvuru EWT sv *arba*); baştaki MEN- için uiğ. *mäŋi* 'sevinç, mutluluk' ve türevlerini düşünebilirsiniz(EWT sv *mäŋi*).

Bu nedenle, Etrüskce MENARVA'nın adı, 'bir mutluluk büyücüsü' olarak, okunurken, Yunan tanrıçası σώτειρα Τύχη 'Fortuna (Bona) Salutaris''e('iyi uğurlar'e) benziyor gibi görünmektedir (çapraz başvuru CIL 6, 184, 201, 202; 3, 3315), bu da onun bir yansıması(alıntısı) olabilir. σώτειρα 'kurtarıcı'; Themis, Eunomia, Athena, Artemis, Hekate, Rea, Demeter, Kore (Lid dell-Scott) gibi ayrı Yunan tanrıçalarının sanlık-adı(epitheti) olduğunu unutmayın. Ve Etrüsk tanrı-adında(teoniminde) de, Yunan e Latin'den değişik olarak olumlu/iyimser sanlık-adı (Pozitif epithet'i), neredeyse bir 'kötülük'ü*('mala'*) yada 'uğursuzluğu'(*'ad versa'*) yada 'küçüldücü'('*brevis'*)liği yazgı(*fortuna*)'ını dışlamak için adın ayrılmaz bir parçasıdır. Etrüsk Minerva'sının dini(inancsel) özelliklerine gelince, bunlar da burada önerilen kökenbilime(etimolojiye) karşılık geliyor gibi görünüyor. Krauskopf'tan (DICE) yeniden alıntı yaparak, "Santa Marinella'da bulunan bir Baht-Açmak-Büyü-yazısı(*sors)***6* birde bu ***tanrının yazıgı yazma***(kehanet/baxıt açmak) özyapısını de gösterir"iken, "Gövdesel (Anatomik) adak(kubanlık) sunusu***5(ex voto), M.(Minavra)'nin ***bir iyileştirici(sağlaştırıcı) tanrı*** olmasının yeğnileştirmemeli(küçümsemeli) işlevini kanıtlıyur." (kalınlaşmış yazıler benden dir). Birde onun sütannelığının önemli işlevini buraya artırmalıyam(tıpkı yazıda), buda yavru Maris'lere bakıcılık yaptığında, haböyle Fufluns'a bir ebe olarak görülende birde kollarında Epiur'i aldığı için, açıkca gözükmektedir , yene bude adının kökenbiliminden ortaya çıktığına göre, olumlu/iyi(pozitif), koruyucu ve kurtarıcı Tanrılık çerçevesine giriyür.

****1: türkcede de ses-uymu çok gücli dir ve orada ilk vurgu(hica) nin imleri çok sürevde(zamanda) büyük önem kazanıyür... türkcede çoku seslerin "ince" ve "kalin" olarak esgi türkce imlerinde değişik yazileride vardır ve ses-uyumu kuramına dayanarak bir sesin bir sözcükde "kalin" yoksa "incesi" olarak yazılıyur... latince yazıde çok bilgisizce butürkcenin temelsel önemli özyapısı unudulmuş sanılmıştır.... umarım olur arab imleri, latin imleri yanında Toğuz-Oğuz imleri(Göktürk-Hun) imleride eğitimde cocuklara ilk okulde öğretilsin(Japon'de 3 im cocuklere öğrenilir biriside çin imi dir)*

**** beğeni, beyeni, bani,*

BEGEN: 1- Beğeni, hoşluk 2- Şehzade, prens ... çevrici

****esgi türkcede varımız dır:*

ARVIŞ: Sihir, büyü, tılsım , ARBUZ: Büyü, sihir

Olasılıkla "DERVİŞ" sözcükü bu üsteki anlamlarla ilişgisi ola.... birde onun MENAVRA anlamıyle karşılaştırsak onun "Mutluluk Böyücüsü" ↔ "Derviş" olduğu ortaya çıkır

Yene esgi türkcede varımız dır:

1. *ARBIŞ: Büyü,efsun*
2. *ARBUZ: Büyü, sihir*

..... çevrici

**** BAĞI türkcede bizlerin baht bağlamaları vardır ve BAHT, BAXT de haman BAĞLAMAK anlamına gelebiler...bude sonra Deri/Farsi diline girmiş olabiler...*

Bu BAĞLAMA'lar olur sözde KOŞU, BAYATI olarak olur irteşde ve tokuların yanında esgiden türklerin gelenekinde vardır...

Bunların en önemleri BAHT bağlamaları dir (örneğin: Düğun bağlamarı)...

Esgi türkcede varımız dır:

BAĞI: Büyü, efsun, bağlılık

Türkcede bir tür sözde koşu ve kopuzla, dombrayla çalkılare de bağlama denilir ve bununde şamanlıkden gelen bir geleneksel ve törensel bağlamalar oldukunu gösteriyür.... Anadolu, Azerbaycan ve Xorasan/Horasan erenlerinin bağlamaları de buradan gelmeli dir ...

Bektaşı (Bağı-Taş)lilik de buradan gelmeli dir...

BÜYÜ'nin kökü BAĞI olabilir...

...çevrici

****2 latince **"PARS"**, **"PARTİS"** sözcükünün anlamı "parça", "bölüm" dir ...bu sözcük bu dile olasılıkla etrüskceden gelmeli dir ve sonrada Latinden Avropa dillerine yayımlanmış tır ... örneğin: PART, PARTİAL, PARTİALLY, PARCİPANT ve ... bence bunların türkce çevrikerde o kökden olan "PARÇA" sözcükünü ve onundan alınan sözcükleri kullanmak gerekir... bunca burada latin kökenli "parziale↔partial" sözcükü çevrisini arabca* ***kısmen-قسماً*** *yerine **"parçasel"** olarak yapdım... çevrici*

****3 mormorare(latince MURMURARE): mırıltamak, mırmırlamak, pıçıltamak, büyünı pıçıltamak/üflemek... çevirici*

****4 ingilisce "BEWİTCH"="büyülemek" anlamını daşiyur, buda onun BÜYÜ-BÜYÜCİ sözcüki ile ilşigisi olabilir, ancak onu çok yüzsel araştırarak, yanlışca bölümlere bölmüşler, bence doğrusu BEWİTCH = BÜYÜ-ÇÜ, BÜGÜ-ÇÜ; BÜVÜ-Çİ dir ve öylecede 1200 de gözüküür ancak, sonradan BE bölümü düşüyür ve WİTCH olarak kalıyur. Ancak WİTCH'de bir sözkökenbilimi tapamamışler... bewitch= büyüci, olur Hunlerin öylece birde İskitlerin şamanizminin sözcüklerinin kalıtısı olabilir:*

Mago(İtalian) ↔ Magu(latin)↔magus(Greek/Yunan) ↔ Büyü/Büğü/Bugu (Türk) ↔ Bakşi/

Baxşi/Bexşi/Baxı-çi (Türk) ↔ Bex/Bek/Muğ/Beğ (Saka/Mediya/Manna) ↔ Büyücü ↔ magician

B (Türk) ↔ M(Türk)

Ben(Türk) ↔ Men (Türk) .... Bin(Türk) ↔ Min (Türk)... ve böyle ...ect

Magus(greek) ↔ Magu(Latin) ↔??? Bugu/Mugu (Etrusk???) ↔ Bugu(Türk) ↔ ???

BU (Sumer) ↔ gizli

bu [SECRET] wr. $^{bu\text{-}u}{}_{2}$bu-u_2 "secret"↔ gizli

BUR (Sumer) ↔ yemek sunağı, rahib

bur [BOWL] wr. bur; $^{na}{}_{4}$bur "(food) offering, sacrifice; meal(-time); (stone) bowl; a priest" Akk. *abru*; *naptanu*; *nīqu*; *pūru* ↔ yemek sunağı

BUR (Sumer) ↔ kutsal yer

bur [LOCUS] wr. bur_{11} "a cultic location" Akk. *manzâz êni*

BUR(Sumer) ↔ rahib

bur [PRIEST] wr. $bur^{ur}{}_{2}$ "priest"

… çevrici

****TALAY, TULAY, TALUY, TOLUY, TOLU*

Türkce "Gelecek", "İkbal" anlamını daşıyan bu sözcük birde şamanizmde "deniz ve göllerin kutsal ruhu" demek dir ancak bu sözcük TİLİSM sözcükininde kökeni olabilir.... TİLİSM sözü yunancade ve deri/farside de vardır...

Sumercede varımız dır:

tu [INCANTATION] wr. tu_6 "incantation, spell" Akk. *Šiptu*

tu [PRIEST] wr. tu "priest"

tuduga [INCANTATION] wr. tu_6-dug_4 "incantation" Akk. *šiptu, tuduqqu*

esgi türkcede varımızdır:

- *TALAY: (Taluy, Tulay, Toluy,Tolu) 1- Okyanus, derya, büyük deniz, büyük göl mecUluluk, büyüklük, sonsuzluk 2- Gelecek, ikbal 3- Seçkin,güzide Şamanist gelenekte Deniz ve göllerin kutsal ruhu.*

....çevrici

****5 ex voto: verilen bir sözü/adağı yerine getirmek için yapılan sunu,*

adak olarak sunulan ...

sağlaşmak için gövdesel(koç yoksa boğa) adak sunmak; şimdi de türklerde olunuyur buda bir sayrının(hastanın) iyileşmek için adak adamak yapılıyur.... bizlerde bir bölüm ucaklara adak adanır sonra bu koç adaki 3 kere sağdan sola onun çevresine çöndürüb sonrada kesirler ve oda adak-eti olunca kutsal sanılıb ve paylanılıyur.

Ancak biz burada Menavra'ya gövdesel adak(kurban) adamakın tekce SAĞLAMLAMAK için yok birde iği Yazkı/Alın-yazısı (Baht) içinde olduğunu görüyürüz .... bude türklerde yenede vardır... çocuk olunca bir adak koç kesmek, evlenmek için adaklanırken yene bir adak koç geline sunmak, evin temelin atınca yene koç adakını kesmek ...arba alınca ona bir adak kesmek ve onun kanını tekerlere ve alına sürtmekde .... bunlardan dır...

Bu kesilen adakların karaçğerini yormak(okumak) esgilerde varidi, böylece alın-yazısınıdebilebileridiler ancak bunu biz sümerde ve etrüsklerde de görüyürüz.... islamdan sonra kesilmiş adakların karaçiğerin yormak(okumak) bir az unudulsada (şimdi önce karaçiğeri yeyerler) kesilen adakın kanını okumak çoklu türk boylarında yenede gözükmektedir ve oda kurşun-dökmeye benziyür ....

Demek olur Etrüsk Türklerinin Tanrısı olan Manavra'nın iki işlevi, adak törenide yene türkler içinde yapılmaktadır... (Türk-İslam'i türkün gelenekine uyğunlaştırılmış olması buna izin veriyür ... bude türklerin islamde yönetimde olmasınden ileri gelmiştir... ancak türklerin hırıstıyan bölümü bu konude hırıstıyanlıkde kendileri kiliselerde yönetimde olmaması onların bu geleneklerinin çokunun yok olmasına aparıb çıkarmıştır (dilleride böylece erimiştir) .... ancak italiyanlar kendileri hırıstıyanlıkın yönetimde olmasına göre Roma Tanrılarını ve geleneklerin hırıstıyanlaştırmış ve korumuşler ve çoklu o tanrılar ve gelenekler Santo denilen Kilise Azizleri adıyle Gelenek, Tören, Festivallarde gözüküyür ... ve Roma gelenekleri bir tür Katolik geleneklerinde de yaşamaktadır

Türk-İslam düşünceside tam buna benzer olmuştır ve olmakta dır... çevirici

*6*** sors(Mut): yazgı, alın-yazısı ... burada bir etrüskce YAKI dır ki yazılmış olarak şimdiye gibi gelib çatıb dır... buna bizlerde Dervişler yazan Yazkı, Baht-Düasi'ne benzir ... bizlerde şimdi de Yazkı-yazan(Baht-Duası-Yazan Dervişler) vardır ... bu yazkı-yazılarını birde İyi-Yazkı Düalarını yazıyurler ... Burada Yazgi'ye birde Bağı-Bağıt(Dügün) de denilir şimdi de BAXT/BAHT olarak türkcede ve Deri Farscada işe aparıyur....*

Bizlerde bu Derviş Yazği Yazmasına ... "Baxt/Baht Açmak" de denilir buda BAXT/BAHT sözcükünün BAĞIT(DÜĞÜN) olmasını gösteriyür .... çevrici

Önceden bu kitabin 5 inci bölümünde BAĞIL sözcükü etrüskecede VACL(VAKIL) olarak gelmiştir ve orada Aline'de onun türkce BAĞIL oldukunu yaziyür ve onada Cadi Bağılı/Büyü Bağılı anlamı veriyür .... Şimdi BAXT/BAHT de türkcede tam o anlamda dır... buna göre BAĞ/BAĞIT tam AĞI/AĞIT, YAZI/YAZIT

ve gibi dir ... bunca BAĞIT AÇMAK yani BAĞIL/DÜGÜN açmak demek dir...

Etrüskcede B imi(sesi) olmuyunca o VACIL(VAKIL) olarak yazılıyur bunu Alinei 52'inci sayı sözcükler sırasında ele-alıyur ve onu türkce BA, BAĞ'la bir kökden biliyür

...çevirici

Türkce BAĞI de TİLİSM anlamına gelmesi buradan geliyür ... yani BAĞI okumak yani TİLİSM/BÜYÜ okumak ... BAĞICI = BÜYÜCÜ ve BAĞIT = BÜYÜT ...

Sumercede varımız dır: PAG = bağıl, çevrelenmiş, çevirmek, bağlamak

pag

pag [ENCLOSE] wr. pag "to enclose, confine, cage (a bird)" Akk. *esēru*; *šutanuhu*

****

Türkce BÜYÜ ve BAĞI sözcükü ingilsce BEWİCH'in köküde olabilir... Hun'ların İngilis'in Doğu ve Güney Doğu'sını dutub yünetdiklerini unutmamğ gerekiyür ...birde Roma dönemi romanler oraya İskit Sarmatları parali esgerler olarak köçürtmelerinide unutmamk gerekiyür ... ve yene ingilislerin germenler gibi Hun'ların konfederasiyonlerinde oldukları ve onlarla katıştıklarınıde unutmamk gerekiyür ... tüm bunlar ingilscenin türkceyele katışıklıkına aparıb çıkardı ...

Burada bunları göz-önüne almiyarak ingilslerin sözkökenbilimini görüyürüz ... anacak tüm bunlar BÜYÜ ve BAĞIT ile, BÜYÜCÜ / BÜYÜTÇÜ / BAĞITÇİ ile okuyur, ancak onlar bunu görmiyerek, buna sözkökenin bir sanal ve varsayım dili olan Pre-Hind-Avropa dilinde aktarıyurler:

Wicca ↔ Bikka ↔ BAĞ/BAĞIT/BUĞU/ BÜYÜ nası biz etrüskde gördük B imi V olarak sesleniliyür

https://www.etymonline.com/word/bewitch

bewitch (v.)

c. 1200, *biwicchen*, "cast a spell on; enchant, subject to sorcery," from **be-** + Old English *wiccian* "to enchant, to practice witchcraft" (see **witch**). Literal at first, and with implication of harm; figurative sense of "to fascinate, charm past resistance" is from 1520s. **Bewiccian* may well have existed in Old English, but it is not attested. Related: *Bewitchery*; *bewitchment*.

https://www.etymonline.com/word/witch?ref=etymonline_crossreference

witch (n.)

Old English *wicce* "female magician, sorceress," in later use especially "a woman supposed to have dealings with the devil or evil spirits and to be able by their cooperation to perform supernatural acts," fem. of Old English *wicca* "sorcerer, wizard, man who practices witchcraft or magic," from verb *wiccian* "to practice witchcraft" (compare Low German *wikken*, *wicken* "to use witchcraft," *wikker*, *wicker* "soothsayer").

OED says of uncertain origin; Liberman says "None of the proposed etymologies of *witch* is free from phonetic or semantic difficulties." Klein suggests connection with Old English *wigle* "divination," and *wig*, *wih* "idol." Watkins says the nouns represent a Proto-Germanic **wikkjaz* "necromancer" (one who wakes the dead), from PIE **weg-yo-*, from PIE root ***weg-** "to be strong, be lively."

That *wicce* once had a more specific sense than the later general one of "female magician, sorceress" perhaps is suggested by the presence of other words in Old English describing more

specific kinds of magical craft. In the Laws of Ælfred (c. 890), witchcraft was specifically singled out as a woman's craft, whose practitioners were not to be suffered to live among the West Saxons:

Ða fæmnan þe gewuniað onfon gealdorcræftigan & scinlæcan & wiccan, ne læt þu ða libban.

The other two words combined with it here are *gealdricge*, a woman who practices "incantations," and *scinlæce* "female wizard, woman magician," from a root meaning "phantom, evil spirit." Another word that appears in the Anglo-Saxon laws is *lyblæca* "wizard, sorcerer," but with suggestions of skill in the use of drugs, because the root of the word is *lybb* "drug, poison, charm" (see **leaf** (n.)). *Lybbestre* was a fem. word meaning "sorceress," and *lybcorn* was the name of a certain medicinal seed (perhaps wild saffron). Weekley notes possible connection to Gothic *weihs* "holy" and German *weihan* "consecrate," and writes, "the priests of a suppressed religion naturally become magicians to its successors or opponents." In Anglo-Saxon glossaries, *wicca* renders Latin *augur* (c. 1100), and *wicce* stands for "pythoness, *divinatricem*." In the "Three Kings of Cologne" (c. 1400) *wicca* translates *Magi*:

Þe paynyms ... cleped þe iij kyngis *Magos*, þat is to seye wicchis.

The glossary translates Latin *necromantia* (*"demonum invocatio"*) with *galdre, wiccecræft*. The Anglo-Saxon poem called "Men's Crafts" (also "The Gifts of Men") has *wiccræft*, which appears to be the same word, and by its context means "skill with horses." In a c. 1250 translation of "Exodus," *witches* is used of the Egyptian midwives who save the newborn sons of the Hebrews: "Ðe wicches hidden hem for-ðan, Biforen pharaun nolden he ben." *Witch* in reference to a man survived in dialect into 20c., but the fem. form was so dominant by 1601 that *men-witches* or *he-witch* began to be used.

Extended sense of "old, ugly, and crabbed or malignant woman" is from early 15c; that of "young woman or girl of bewitching aspect or manners" is first recorded 1740. ***Witch doctor*** is from 1718; applied to African magicians from 1836.

At this day it is indifferent to say in the English tongue, 'she is a witch,' or 'she is a wise woman.' [Reginald Scot, "The Discoverie of Witchcraft," 1584]